

Sygn. akt V ACa 623/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Roman Kowalkowski (spr.)
Sędziowie:	SA Włodzimierz Gawrylczyk SO del. Piotr Daniszewski
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Żaneta Dombrowska

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa S. K.

przeciwko Bankowi (...) S.A. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 28 maja 2014 r. sygn. akt I C 481/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) w ten sposób, że powództwo oddala;

II. nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez stronę pozwaną.

Na oryginale właściwe podpisy.

VACa 623/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 maja 2014r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanego Banku (...) SA w K. na rzecz powoda 30.000 zł. tytułem zadośćuczynienia za doznana krzywdę i oddalił powództwo dalej idące.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie ustalił, że M. K. - była żona powoda w dniu 7 grudnia 2006r. zawarła z (...) Bank S.A. w G. umowę

okredyt gotówkowy nr (...) w kwocie 5 748,52 zł, a także w dniu 16 czerwca 2008r. zawarła z (...) Bank S.A. w G. umowę o kredyt gotówkowy nr (...) w kwocie 15 764 zł, w obu przypadkach podrabiając dokument umowy kredytu w ten sposób, że podpisała się imieniem i nazwiskiem powoda S. K..

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B.(...)z dnia 11 stycznia2011r. M. K. została uznana za winną popełnienia występku z art. 286 § 1 k.k. iart. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Ponadto M. K. została uznana przez Sąd Rejonowy w B. (...)za winną popełnienia czynu z art. 270§ 1 k.k. w zw. z art. 286§ 1 k.k. w zw. zart. 297 § 1 kk z uwagi na to, że (...) w oddziale (...)w B. zawarła umowę kredytu gotówkowego nr (...) na nazwisko S. K., przedłożyła fałszywe dokumenty na nazwisko S. K. oraz w dniu (...) złożyła w oddziale banku wniosek o wydanie karty (...) na nazwisko S. K. do umowy nr (...) (...)

W dniu 16 marca 201 Or. pozwany zwrócił się do Komisariatu Policji (...)o udzielenie informacji o prowadzonym postępowaniu dot. wyłudzenia kredytu nr (...). W dniu 24 marca 201Or. pozwany otrzymał informację o toczącym się postępowaniu o czyn z art. 270 § 1 k.k.

Pozwany na skutek pisma z Prokuratury Rejonowej (...)z 25 stycznia2011r. Miał wiedzę o prowadzonym postępowaniu w związku z podejrzeniem sfalszowania podpisu pod umową nr (...) z dnia 16 lipca 2005r.

Pozwany w dniu 1 lutego 201 Or. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny (...) z tytułu umowy kredytu o kartę kredytową (...) nr (...) i w dniu 29 marca 201 Or. uzyskał na niego klauzulę wykonalności.

Na skutek wniosku pozwanego w dniu 18 października 201 Or. Komornik Sądowy wszczął przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne dokonując zajęcia wynagrodzenia za pracę oraz zajęcia rachunku bankowego.

Powód nie wiedział o umowach kredytowych zawartych przez żonę M. K. na jego nazwisko. W związku ze wszczętym przeciwko niemu postępowaniem egzekucyjnym powód w dniu 27 października 201 Or. wytoczył powództwo przeciwegzekucyjne i w dniu 5 marca 2012r. uzyskał wyrok pozbawiający tytuł wykonawczy wykonalności. Pozwany nie zawiesił postępowania egzekucyjnego i wniósł o oddalenie powództwa przeciwegzekucyjnego. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego nastąpiło na podstawie postanowienia Sądu o zabezpieczeniu powództwa.

W związku z wszczętą egzekucją sądową z wniosku pozwanego oraz działaniami pozwanego powód przeżył silny stres i wymagał przyjmowania (...). Powód zmuszony był do wszczęcia postępowania przeciwegzekucyjnego i do podejmowania działań w celu ochrony swojego majątku.

(...)nastąpiła fuzja (...) Bank S.A. i Banku (...) S.A. w wyniku połączenia bank działa pod nazwą Bank (...) S.A.

Rozważając zasadność powództwa Sąd Okręgowy wyjaśnił, że pozwany jako instytucja finansowa - bank działa w oparciu o przepisy ustawy Prawo bankowe, jest instytucją zaufania publicznego i profesjonalistą, który jest zobowiązany do zachowania należytej staranności. W niniejszej sprawie powód nie zawarł z pozwanym umów o kredyty, nie doszło do złożenia zgodnych oświadczeń woli i pomimo, iż pozwany podjął informację o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oszustwa fałszerstwa dokumentów, podejmował działania zmierzające do wyegzekwowania wierzytelności od osoby niezobowiązanej. Podejrzenie popełnienia

fałszerstwa dokumentów i oszustwa przez M. K. zostały potwierdzone w prawomocnych wyrokach przez Sąd Rejonowy w B. w sprawach o sygn. akt (...) Pozwany pomimo wiedzy o prowadzonym postępowaniu przygotowawczym przeciwko M. K. w zakresie umów nr(...) (...)a w zakresie umów nr (...)(...)wniósł w dniu 18 marca 2011 r. o oddalenie powództwa przeciwegzekucyjnego, nie złożył wniosku o umorzenie wszczętego postępowania egzekucyjnego ani nawet nie zawiesił tego postępowania. Działania pozwanego w tym zakresie są nieetyczne i świadczą o braku wymaganego profesjonalizmu. Pozwany pomimo posiadanej wiedzy pozostawał bierny i zmierzał do wyegzekwowania swoich należności od osoby niezobowiązanej. W ocenie Sądu powyższe działania pozwanego pomimo wiedzy o braku podstaw materialno prawnych do egzekwowania należności świadczą o winie pozwanego i o bezprawności, gdyż pozwany

wystawił bankowy tytuł egzekucyjny do umowy, która nie była zawarta przez powoda. Należy mieć na uwadze, że w razie bezprawnego i zawinionego wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, wszczęcie na jego podstawie postępowania egzekucyjnego należy zakwalifikować jako delikt banku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2006r., III CK 325/05, LEX nr 183597).

Niewątpliwie na skutek działań pozwanego powód doznał krzywdy w(...) Powód nagle został pozbawiony środków finansowych na skutek zajęcia na wniosek pozwanego wynagrodzenia za pracę oraz rachunku bankowego. Powyższe działania naruszyły dobre imię powoda i wywołały (...).

W ocenie Sądu stopień przyczynienia się pozwanego do powstania krzywdy powoda wynosi 50% w stosunku do szkody spowodowanej przez sprawcę występku tj. M. K.. Niewątpliwie gdyby nie działania M. K. nie doszłoby do szkody powoda, jednakże pozwany jest winnym krzywdy powoda, gdyż pomimo wiedzy o popełnieniu przestępstwa prowadził postępowanie egzekucyjne

przeciwko powodowi, nie podjął żadnych działań w celu wstrzymania egzekucji oraz wniósł o oddalenie powództwa przeciwegzekucyjnego, powodując tym samym konieczność prowadzenia postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Wobec spełnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności pozwanego Sąd na podstawie art. 448 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (punkt 1 wyroku). Ustalając wysokość zadośćuczynienia miał na uwadze całokształt okoliczności sprawy, winę pozwanego i krzywdę powoda. Pozwany wiedząc, że nie należą mu się wierzytelności z tytułu umów zawartych przez M. K., egzekwował należności od powoda i pozostawał bierny wobec informacji uzyskanych od powoda oraz organów ścigania. W orzecznictwie przyjmuje się, że zadośćuczynienie powinno mieć przede wszystkim kompensacyjny charakter. Nie może zatem stanowić zapłaty symbolicznej, ale musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę jest tylko pewnym surogatem, dlatego też w ocenie Sądu przyznana kwota zadośćuczynienia jest odpowiednia do stopnia naruszenia pozwanego i doznanej krzywdy powoda. Wobec powyższego Sąd oddalił roszczenia powoda w zakresie zasądzenia kwoty zadośćuczynienia w pozostałej wysokości 170 000 zł, uznając, że żądana kwota prowadziłaby do nieuzasadnionego wzbogacenia powoda.

Sąd oddalił także roszczenie powoda w zakresie zasądzenia od pozwanego kwoty 50 000 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi. Powód nie przedstawił żadnych dowodów uzasadniających jego żądanie zasądzenia odszkodowania. To na powodzie, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c. spoczywa ciężar wykazania zasadności roszczenia. Powód winien przedłożyć szczegółowy wykaz kosztów oraz dowody wskazujące na ich uiszczenie. Powód jedynie wskazał, że w związku z prowadzonymi postępowaniami poniósł szkodę w wysokości 50 000 zł, lecz nie przedłożył żadnych dowodów na okoliczność wykazania wysokości szkody. Powód nie wykazał jakie poniósł koszty, kiedy oraz nie wykazał ich zasadności. Wobec powyższego powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

W apelacji pozwany domagał się zmiany wyroku i oddalenia powództwa oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych wyrażający się w ustaleniu, że:

- pozwany wiedział, iż umowa kredytu nie została zawarta przez powoda, a wystawienie tytułu egzekucyjnego i wszczęcie egzekucji nastąpiło po uzyskaniu informacji z prokuratury w tej kwestii,
- powód doznał krzywdy przy braku okoliczności to potwierdzających,
- doszło do naruszenia dobrego imienia powoda,
- działania pozwanego były bezprawne,

- stopień przyczynienia się do szkody pozwanego był równy temu w jakim przyczyniła się do jej powstania żona powoda,
- zasadzona kwota zadośćuczynienia jest odpowiednia do krzywdy poniesionej przez powoda.

Nadto zarzucił naruszenie art. 102 kpc przez przyjęcie, że subiektywne przekonanie powoda o słuszności roszczeń uzasadniało jego stosowanie.

W piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2014r. wyjaśnił, że umowę o kredyt gotówkowy i wydanie karty(...)z 6 lipca 2005r. zawarł za pośrednictwem agenta kredytowego R. K. (Agencja (...)), w obecności którego zostały złożone podpisy stron umowy. Agent nie był pracownikiem pozwanego lecz świadczył usługi agencyjne na rzecz instytucji finansowych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja okazała się co do zasady uzasadniona. Konsekwencją jej uwzględnienia była zmiana zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w części, w jakiej Sąd Okręgowy je uwzględnił.

Niezrozumiałe jest założenie Sądu Okręgowego, że o odpowiedzialności pozwanego świadczy to, że w 50% przyczynił się do powstania szkody powoda wydając tytuł egzekucyjny i prowadząc przeciwko niemu egzekucję, gdy wiedział, że

powód nie dokonywał z bankiem czynności bankowej, a dokumenty stanowiące o jego odpowiedzialności zostały sfalszowane. Nie bowiem przyczynienie się do powstania szkody może decydować o istnieniu odpowiedzialności tylko jej spowodowanie. Zatem sprawstwo, a więc zachowanie które tę szkodę powoduje, a nie przyczynienie się do jej powstania, decyduje o możliwości przypisania odpowiedzialności za jej powstanie.

Tej odpowiedzialności powód poszukiwał w zarzucanym prowadzeniu przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego mającego za zadanie wyegzekwowanie należności pozwanego wynikających z zapisów w jego księgach bankowych oraz konieczności prowadzenia sprawy o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, w sytuacji, gdy nie dokonał z pozwanym żadnej czynności bankowej a jego zadłużenie spowodowała jego żona fałszując jego podpisy przy podejmowaniu bezpośrednio z bankiem czynności w imieniu i na rachunek powoda.

Podzielając ustalenia zaskarżonego wyroku trzeba je uzupełnić o poczynione przez ten sąd nieprecyzyjne, a mające znaczenie dla rozstrzygnięcia ustalenie, odnoszące się do kwestii przebiegu postępowania egzekucyjnego i spraw związanych z żądaniem pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę prowadzonej przez pozwanego egzekucji.

Otóż Pozwany bank prowadził w stosunku do powoda egzekucję w sprawie(...)komornika M. B.. W związku z jej wszczęciem powód domagał się przed Sądem Rejonowym w B. w sprawie (...) pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę prowadzonej przeciwko niemu egzekucji, tj. bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu nadano w sprawie(...)tego sądu klauzulę wykonalności.

W odpowiedzi na pozew z dnia 15 marca 2011r. pozwany bank domagał się oddalenia powództwa argumentując, że prowadzona przeciwko powodowi egzekucja w oparciu o wskazany wcześniej tytuł wykonawczy jest związana z zadłużeniem powoda wynikającym z umowy o wydanie karty kredytowej (...)i została wszczęta w dniu 18 października 201 Or. Tymczasem wyrok skazujący M. K. za sfalszowanie podpisów powoda dotyczył innych umów, a nie umowy o wydanie karty kredytowej, z której pozwany egzekwuje powstałe zadłużenie powoda.

Powód w związku z tym twierdzeniem pozwanego banku w piśmie z dnia 24 marca 2011 r.(...) wyjaśnił, że złożył uzupełniające zawiadomienie do prokuratury wskazując na sfalszowanie jego podpisów również przy zawieraniu umowy o wydanie wspomnianej (...). Co więcej, w piśmie z dnia 18 kwietnia 2011 r. (karta 109 tych akt) wyjaśnił, że domaga się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wystawionego przez pozwany bank z tytułu - jak napisał - karty (...) i jednocześnie poinformował Sąd, że toczy się postępowanie karne z jego zawiadomienia w

sprawie(...)Prokuratury Rejonowej (...)związane z przestępstwem dotyczącym tego kredytu. Pozostałe zaś żądania dotyczą tytułów wystawionych przez (...).

Wobec takiego stanowiska powoda Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z 12 września 2011 r. w sprawie(...)wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę S. K. przeciwko Bankowi (...) SA w K. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego z 1 lutego 201 Or. (...)zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w sprawie (...)

Po wyłączeniu sprawa ta była prowadzona pod sygnaturą tego sądu(...)

M. K. za podrobienie podpisów powoda w związku z zawarciem umowy o wydanie (...) została skazana prawomocnym wyrokiem w sprawie(...)SR w B. w dniu 16 lutego 2012r., zaś wyrokiem z 5 marca 2012r. w sprawie (...)bankowy tytuł wykonawczy (...), stanowiący podstawę prowadzonej w sprawie (...)egzekucji, został pozbawiony wykonalności.

Wskazać również należy, że postanowieniem z 28 grudnia 201 Or. w sprawie(...)o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, postępowanie egzekucyjne w sprawie (...)Komornika M. B. toczące się w stosunku do powoda zostało zawieszona.

Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz ustalenia zaskarżonego wyroku nie można zarzucić pozwanemu, aby mając świadomość nieistnienia zobowiązania powoda względem niego prowadził mimo to przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne i w ten sposób wyrządził mu szkodę. Pozwany wystawił bankowy tytuł

egzekucyjny 1 lutego 201 Or. i po nadaniu mu klauzuli wykonalności wszczął w dniu 18 października 201 Or. egzekucję kierując ją do majątku powoda.

W tym czasie podejmował czynności zmierzające do wyegzekwowania przysługującej mu wierzytelności i nie miał żadnych informacji co do tego, że umowy stanowiącej podstawę prowadzonej egzekucji powód nie zawierał, a jego podpis na umowie został podrobiony.

Tę wiedzę pozwany powziął dopiero wraz z prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie (...)SR w B., a więc w miesiącu lutym 2012r. W tym czasie postępowanie egzekucyjne jednak się nie toczyło albowiem wspomnianym postanowieniem z grudnia 201 Or. Sąd Rejonowy je zawiesił. Nie mógł zatem komornik podejmować żadnych czynności zmierzających do wyegzekwowania kwot objętych kwestionowanym tytułem wykonawczym.

Co więcej, już w dniu 5 marca 2012r. został ten tytuł wykonawczy pozbawiony wykonalności, a zatem każda ze stron postępowania egzekucyjnego - w tym także powód - mogła domagać się umorzenia egzekucji w sprawie(...). Powód nie wykazał poza tym, aby pozwany po wyroku z 5 marca 2012r. pozbawiającym ów tytuł wykonawczy wykonalności żądał prowadzenia czynności egzekucyjnych i naraził go w ten sposób na szkodę (krzywdę) związaną ze znoszeniem niedogodności związanych z prowadzeniem tego postępowania.

Zatem brak jest podstaw dla przypisania odpowiedzialności pozwanemu w związku z niezasadnym, jak twierdził powód, prowadzeniem przeciwko niemu egzekucji, gdyż z punktu widzenia pozwanego jego dłużnikiem był powód, zaś zmiany tego przekonania należy doszukiwać się w prawomocnym skazaniu M. K. wyrokiem w sprawie (...)SR w B. w dniu 16 lutego 2012r. Do tego czasu twierdzenia powoda, że jego podpis na umowie o wydanie (...)został podrobiony były niepotwierdzone i trudno zarzucać pozwanemu, że nie uwzględnił ich i nie cofnął wniosku egzekucyjnego. Z uwagi na toczące się postępowanie karne zasadnie oczekiwał na jego wynik.

Co więcej, już od 28 grudnia 201 Or. egzekucja przeciwko powodowi się nie toczyła (nie podejmowano czynności egzekucyjnych) albowiem została zawieszona postanowieniem o zabezpieczeniu powództwa w sprawie o pozbawienie

wykonalności tytułu wykonawczego. Zważywszy, że w chwili jej wszczęcia i przez cały czas do dnia wydania wyroku skazującego M. K. (16 lutego 2012r.) pozwany podejmował działania, którym nie można stawiać zarzutu bezprawności, nie można przyjąć, jak to uczynił Sąd Okręgowy, że pozwany w sposób zawiniony wyrządził powodowi szkodę (krzywdę) związaną z negatywnymi przeżyciami wywołanymi toczącym się postępowaniem egzekucyjnym.

Nie ma w świetle poczynionych ustaleń żadnego znaczenia twierdzenie powoda o traumatycznych przeżyciach związanych z koniecznością wytaczania i prowadzenia procesu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego z uwagi na to, że nie był stroną umowy z pozwanym bankiem.

Wydając kwestionowany tytuł egzekucyjny i wnosząc o zaopatrzenie go w klauzulę wykonalności, a także wszczynając egzekucję, pozwany bank pozostawał w uzasadnionym przekonaniu, że jego dłużnikiem jest powód. Narażenie powoda na konieczność prowadzenia postępowania o pozbawienie tego tytułu wykonalności nie nastąpiło więc na skutek działań pozwanego tylko sprawcy przestępstwa, żony, powoda, M. K., która podrobiła podpis powoda na zawieranej umowie.

Poza sporem jest, że tę umowę M. K. zawierała korzystając z usług pośrednika - agenta kredytowego - R. K. prowadzącego działalność gospodarczą w ramach firmy (...) w B.. Agent, którym posłużył się pozwany Bank przy zawieraniu umowy był więc profesjonalistą zawierającym tego rodzaju umowy w ramach prowadzonej działalności zawodowej. W tej sytuacji pozwany nie odpowiada za działania pośrednika polegające na potwierdzeniu niezgodnie z prawdą faktu złożenia na umowie podpisu przez powoda.

Odpowiedzialność za takie działania agenta wyłącza art. 429 kc.

Mając na uwadze powyższe nie można przypisać pozwanemu odpowiedzialności za krzywdę, której naprawienia powód się domagał albowiem jego działania związane z prowadzeniem egzekucji i podjętą obroną w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie były bezprawne, co więcej miały umocowanie w zawartej umowie i fakcie spowodowania zadłużenia z(...)

Dlatego Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok zmienił i oddalił w całości powództwo o czym orzekł na podstawie art. 386 § 1 kpc.

Niezasadne okazały się jednak zarzuty apelacji w zakresie, w jakim dotyczyły naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 102 kpc.

Sąd Apelacyjny akceptuje zapatrywanie, że o ile strona dochodząca roszczeń na drodze procesu cywilnego może pozostawać w uzasadnionym subiektywnie przekonaniu o * słuszności swoich racji, istnieją podstawy do nieobciążania jej kosztami postępowania poniesionymi przez stronę przeciwną. W tej sprawie takie zapatrywanie jest tym bardziej usprawiedliwione gdy się zważy, że powód został dotknięty konsekwencjami podrobienia jego podpisu na umowie o wydanie (...)i nie musiał mieć świadomości tego, w jakich okolicznościach umowa została zawarta oraz, że okoliczności podrobienia podpisu banku nie obciążają. Subiektywne

i usprawiedliwione w realiach tej sprawy przekonanie powoda o krzywdzie, którą mu wyrządzono, usprawiedliwiało więc skorzystanie z możliwości, jaką kwestionowany przepis daje.

Te same argumenty zdecydowały o nieobciążaniu powoda kosztami postępowania apelacyjnego.